

HIRV- DOMARSKOLNING

Jaktprovsregler och bedömningsdirektiv

Hirvenhaukkukoe

Palkintotuomarikoulutus

Rotujärjestöjen yhteinen sääntö- ja koulutusvaliokunta on laatinut koulutusaineiston ja asettanut sen verkkoon kaikkien käyttöön.

Koulutusmateriaalia saa esittää ja näyttää opetustilanteessa, kuten luennolla läsnä oleville opiskelijoille esim. dataprojektorin tai muun teknisen apuvälineen avulla. Materiaalin voi kopioida omalle koneelle ja käyttää sitä koulutuksessa apuna. Materiaalin voi myös kopioida ja tulostaa sen paperille sekä jakaa paperista tulostetta. Materiaalin linkittäminen verkkosivuilla on sallittua.

Lupa ei oikeuta materiaalin muokkaamiseen ja muokatun ja/tai osaksi kopioidun materiaalin käyttöön.

22.4.2023

Kursmateriaal

- **Kursmateriaal finns på adressen**
- <http://koiratietokanta.fi/koulutusmateriaali>
- <https://oahk.fi/regler-blanketter/>

Rasklubbar för älghundar

Suomen Harmaahirvikoirajärjestö ry

- Harmaa norjanhirvikoiria
- Jämtlanninpystykorva
- Musta norjanhirvikoiria
- Valkoinen ruotsinhirvikoiria
- Hälleforsinkoiria
- Lehti: Hirvikoiria
- www.shhj.info

Suomen Pystykorvajärjestö ry

- Karjalankarhukoiria
- Suomenpystykorva
- Pohjanpystykorva
- Lehti: Pystykorva
- www.spj.fi

Suomen Laikajärjestö ry

- Itäsiperianlaika
- Länsisiperianlaika
- venäläiseurooppalainenlaika
- Lehti: Laika
- www.laikajarjesto.fi

Regler och direktiv för jaktprov på älg Godkända i Kennelklubbens fullmäktige 26.11.2022 I kraft från 1.8.2023

- **Regler**
- **Allmänna direktiv**
- **Bedömningsdirektiv**
- **Direktiv om verkställandet**

Regler för jaktprov för älghund

Vid deltagande i prov förbinder sig hundens ägare eller förare att åtfölja dessa regler och direktiv samt de regler och direktiv för allmänna prov som Kennelklubben godkänt. De finns samlade i ett bilagahäfte som finns på Kennelklubbens hemsidor och kan läsas/skrivas ut till stöd för dessa regler.

[Kennelliiton liitevihko](#)

[Tulostettava kennelliiton liitevihko](#)

1. Målsättning

Rasklubbar som administrerar HIRV-provformen

- Finska Jämt- och Gråhundklubben
- Finska Spetsklubben
- Finska Laikaklubben

Jaktprovets målsättning

Att testa jaktegenskaperna med tanke på avel

En gemensam hobby

Kennelverksamhet

Prov och regelverk

Möjligt att ordna under tiden 20.8.- (31.12.) 15.1. (ML 52§)

För användning av provmarker behövs alltid lov

3. Rätt att delta i jaktprov för älghund

- Registrerade jakthundsspetsar
- Minst 9 mån gamla
- Uppfylla Kennelklubbens fordringar på registrering, ID-märkning och vaccinationer
- Utställningsresultat behövs inte
- Får ej delta:
 - En hund som är besmittad av sjukdom
 - En dräktig tik, 30 dygn före och 75 dygn efter valpningen
 - En hund som hindras av FKK:s direktiv om jäv
 - En hund som inte uppfyller FKK:s fordringar på antidoping
 - En hund som är ilsken mot människor och andra hundar

4. Jävsregler, enligt FKK:s rådande bestämmelser

Bilaga

1. Domare får inte fungera som utsedd (ledande) överdomare under ett prov där hans egen hund eller en hund som han enligt överenskommelse har besittningsrätt till deltar. En hund som ägs av en utsedd (ledande) överdomares familjemedlem eller en hund som familjemedlemmen enligt överenskommelse har besittningsrätt till får inte heller delta i ett prov där ifrågavarande överdomare fungerar som domare. Föräldrar, äkta makar, sambor, parter i ett registrerat parförhållande, barn och syskon anses vara familjemedlemmar även om de bor på annan adress.
2. En domare/exteriördomare/dopingövervakare/assistent vid dopingprovtagning är jävig om han själv eller hans familjemedlem är
 - hundens förare/handler
 - hundens ägare
 - hundens uppfödare, eller
 - enligt överenskommelse har besittningsrätt till hunden.
- Föräldrar, äkta makar, barn och syskon anses vara familjemedlemmar även om de bor på en annan adress. Sambor och personer som bor i ett motsvarande förhållande jämställs med äkta makar. En uppfödares syskon anses vara familjemedlemmar endast om de bor på samma adress som uppfödaren.

7. Prisdomare

- Arrangören placerar domarna i provmarkerna före lottningen
- Varje grupp består av två domare, varav den ene är utsedd till gruppdomare
- Den andre domaren kan även vara en aspirant
- Båda domarna fyller självständigt i sitt skogskort
- En överdomare kan också bedöma ensam i ett säsongspröv
- I en domargrupp kan det ingå flera aspiranter
- Fordringar på prisdomares ålder:
 - gruppdomaren minst 18 år gammal
 - andra domaren minst 15 år gammal
 - aspirant som andra domare 15 år gammal

Domares medlemskap

- Grupppdomare, medlem i Finska Kennelklubben eller i någon av rasklubbarna (SPJ, SHHJ eller SLJ)
 - Andra domaren, minst medlem i någon medlemsförening under kenneldistriktet (t ex. förening, jaktförening, etc)
 - Aspiranten måste också uppfylla ett medlemskap som i de nämnda!
 - Överdomare, SKL-FKK och i någon av rasklubbarna.
 - Medlemskap måste man kunna bestyrka på provplatsen.
 - Kvitto på betald medlemsavgift
-
- **Hundföraren**
 - Oftast hundägaren
 - Förare = ägarens representant
 - Om det förekommer flera ägare i provmarken, skall man på förhand bestämma vem som bestämmer (endast en).
 - Föraren kan inte på samma gång verka som domare för hunden han är förare åt.

PRISKLASSER

- PROVET HAR BARA EN KLASS ! (HIRV)
- Prisklasser
 - Första pris vid 70 poäng (**HIRV1**)
 - Andra pris vid 60 poäng (**HIRV2**)
 - Tredje pris vid 50 poäng (**HIRV3**)
- I provet utdelas så många första, andra och tredje pris som resultaten medger

9. Provets bedömningsgrunder

1. Sök	0-10 x 1,5	=15
2. Förmåga att finna älg	0-10 x 1,0	=10
3. Förmåga att ställa älg i upptaget	0-10 x 1,0	=10
4. Ståndskallsarbetets kvalitet	0-10 x 1,5	=15
5. Vilja att förfölja flyende älg	0-10 x 1,0	=10
6. Förmåga att ställa flyende älg	0-10 x 1,0	=10
7. Skalltid	0-10 x 1,0	=10
8. Skallets hörbarhet	0-10 x 0,5	= 5
9. Skallets täthet och täckning	0-10 x 0,5	= 5
10. Lydnad och samarbete	0-10 x 1,0	=10
Sammanlagda poäng		100

Varje moment bedöms med hela poäng förutom skall på upptaget, som bedöms enligt medeltalet av givna poäng, ifall hunden har flera upptag

10. Skada på hund

Om hunden skadas under provet skall detta avbrytas.
Prisdomarna besluter om avbrottet.
Utförd bedömning före avbrottet förblir gällande.

11. Ansvarsfrågor

Hundägaren ansvarar för de skador som uppstår på hunden eller som hunden åstadkommer

13. BESVÄR och MENINGSSKILJAKTIGHETER

Enligt FKK:s rådande bestämmelser

Bilaga

A. ALLMÄNT BESVÄRSFÖRFARANDE

Besvär kan inte anföras över enligt reglerna utförd bedömning.

Om meningsskiljaktigheter på prov, tävlingar och tester skall meddelas skriftligt, på Kennelklubbens blankett, till den ansvariga domaren eller ansvariga överdomaren före provets slut.

Denne skall efter att ha satt sig in i frågan genast försöka få till stånd ett avgörande. Prov/tävling/lynnestest anses avslutat en timme efter det att resultaten offentliggjorts.

Om meningsskiljaktigheten inte anmälts på utställningen, provet eller tävlingen har besvärsrätten gått förlorad.

Överdomaren för provet skall informera om praxis vid besvärsförfarandet åt den som besvärar sig.

Allmänna direktiv

3. Anmälan till prov

Anmälan till prov sker på det sätt som arrangören bestämt

Hundägaren skall uppvisa åt provbestyrelsen eller överdomaren:

- Hundens registerutdrag
- Vaccinationsintygen
- Id-intyget
- Kvitto på betald anmälningsavgift
- **Domarna skall uppvisa:**
 - Domarkortet
 - Kvitto för medlemsavgift(er)
 - Uppvisas med utskrivet kvitto, eller bild på kvittot eller t ex från medlemstidningens adressetikett

Allmänna direktiv

4. Provets avslutning och resultat

Provet anses avslutat, då överdomaren har fastställt och tillkännagivit resultaten.

Då provet avslutas så ges hundägaren det individuella provprotokollet antingen elektroniskt eller utprintat på papper.

Grunder för bedömning och tolkningar

Hundarna bedöms endast efter de grunder, som domarna med säkerhet kunnat konstatera under provets gång.

Kortaste sträcka som antecknas är 0,1 km och den kortaste tiden är 1 min.

Om arbetstiden blir för kort skall en förklaring antecknas i skogskortet

Vid lika resultat avgörs ordningsföljden enligt följande:

1. Längre arbetstid
2. Längre skalltid
3. Den bättre helheten i älgarbetet

Grunder för bedömning och tolkningar

På provet bedöms hundarna enbart enligt de grunder som prisdomarna har konstaterat.

- **Bedömningsskala:**

— Berömlig	9-10 p
— God	7-8 p
— Nöjaktig	5-6 p
— Försvarlig	3-4 p
— Svag	1-2 p
— Mycket svag	0 p
— Kan ej bedömas	(-) - p

Provomgången består av

Söktid (högst 300min)

Arbetstid (högst 300min)

Uppkoppling och försök till uppkoppling av hund efter provtidens slut (inom den tidsrymd som överdomaren anmält)

Provtiden (300 min) löper oavbrutet efter att upptag har skett och bedömningen avslutas då 300 min har gått.

T.ex. arbete och upptag på två olika älgar leder till att arbetstiden inte uppnår 300 min.

T.ex. en främmande hund kommer på skallet, etc

Arbets tid (max 300 min.)

- **Älgarbetstiden börjar när det första upptaget sker, ifall hunden går på annan hunds skall, godkänns det inte som upptag eller älgarbete**
- **Älgarbetstiden innehåller tiden när**
 - hunden skäller på älg (fast stånd eller gångstånd)
 - hunden förföljer flyende älg
 - tar kontakt och fortsätter älgarbetet
- **Älgarbetstiden avbryts när**
 - hunden lämnar älgarbetet, kan konstateras från pejlen
 - hunden tar kontakt andra gången utan att ha haft skall däremellan
 - hunden jagar älg med skall (drevskall)
 - en annan hund kommer på skallet / arbetet
- **Älgarbetstiden slutar senast 300 min efter det första upptaget**
- **Älgarbetstiden slutar senast 120 minuter efter mörkrets inbrott**
 - det är mörkt när skogskortet inte kan fyllas i utan extra belysning
 - skottillfällen kan inte tas i mörkret

Älgarbetet kan avbrytas på basen av GPS!

Upptag

Upptag har inträffat då:

- hunden skäller på älg
- hund och älg syns på nära avstånd från varandra
- det konstateras med pejlens hjälp och upptaget kan säkerställas (älgarbetet fortgår, av spår osv.)
- hunden avancerar målmedvetet och som på förföljning, av framfarten kan man konstatera att älgen flyr
- det skall vara väl grundat om det antecknas som upptag eller tvärtom
- provgruppens gemensamma beslut

Om upptag skall säkerställas i alla situationer!

”Upptag”

T.ex. hunden är på söktur och hundens förehavanden enligt PBP och andra tecken tyder på att hunden hittat älg under söktiden.

Söktiden 300 min tar slut och skallet börjar först efter söktidens utgång.

- **Upptag skall konstateras under söktiden, inte efteråt.**
- Hunden kan få full arbetstid och allt går ok.
- Bedöms arbetet och testas alla olika delområden i normal ordning.

Hundföraren

- Om hundägare har förhinder att delta i provet, skall han tillsätta en ersättare som hundförare. Denne betraktas som hans befullmäktigade representant.
- Hundföraren skall vara närvarande i provmarken under hela provomgången.

Provmarkerna och lottning

- Domarna placeras i provmarkerna före lottningen
- Alla hundar som deltar i provet lottas öppet till provmarkerna på det sätt som öd godkänt
- Om det i en provmark som lottats finns ett domarjäv, bytes domaren, inte provmarken
- I säsongspröv bedöms hundarna i de provmarker, som överdomaren godkänt utan lottning
- Den provmark som lottats åt hunden får under provet bytas av speciella orsaker med öd:s lov
- Eventuell reserv provmark skall vara utsedd på förhand och omnämnas för deltagarna i samband med lottningen

Redovisning av provhändelserna

- Hundägaren hålls underrättad om provets förlopp
- Efter provomgången presenteras skogskortet för hundägaren
- Denne godkänner med sin underteckning
- Det är överdomarens skyldighet att ändra på en bedömning om den inte följer reglerna

Underkänt

Hundens provutförande kan underkännas, om

- Hundföraren inte följer reglerna eller de direktiv som öd eller prisdomarna ger
- Hunden inte uppfyller de allmänna direktiven och fordringarna för deltagande (t.ex. vaccinationer)

Avbrott

Bedömningen kan avbrytas, om

- Hunden hamnar ut för en uppenbar livsfara
- provälgen skjuts
- älgen förflyttar sig till ett sådant område till vilket det inte finns lov att gå
- det är fråga om någon annan allvarligt störande orsak

Uteslutning

Hunden utesluts från provet:

- om den under provet med sin olydighet stör provets gång eller är ovillig att arbeta med älg inom synhåll.
- om hunden under provet påträffas rivande hjortdjur.
- om hunden driver älgens vittringsspår med skall sammanlagt 20 minuter eller i flera repriser.
- då hundföraren med vett och vilja bryter mot reglerna eller kopplar hunden utan prisdomarens lov eller trots uppmaning inte följer direktiv och bestämmelser.
- **hunden är aggressiv mot människor, hundar eller andra husdjur.**

Avstår

Hundföraren meddelar att han ger upp mitt under provomgången.

Anmärkningar och tillägg

I punkten anmärkningar och tillägg antecknas kort kompletterande uppgifter som har speciell betydelse på utformandet av slutresultatet, och vilka inte i övrigt kan ses i skogskortet eller i individuella provprotokollet.

Utan finnande

I en provomgång utan upptag ges sifferbedömning för:

- söket
- samarbete och lydnad under söket

Direktiv för användandet av Positions Bestämmande Pejl (PBP), vid bedömning:

- I skogskortet antecknas om PBP (GPS, Glonass, etc) har använts vid bedömningen av hunden.
- Vid användande av PBP skall man mäta den löpsträcka hunden gått (genom yttre punkter, **inte sträckräknarens tal**) i stället för fågelvägen. Man drar nytta av detta i alla moment, där avståndet har betydelse för bedömningen, om inte annat nämns i bedömningsdirektiven för momentet.
- PBP kan användas av domaren och överdomaren för att styrka bedömningen i alla moment. Domarna kan använda PBP pejlen under hela provtiden, om man beslutar att nyttja PBP till stöd för bedömning vid provstarten.
- I några moment kan informationen mätas noggrant, i andra moment ger PBP indikationer till stöd för domarens åsikter.
- Domaren kan med hjälp av PBP fastslå upptagsplatsen och platsen för nya ståndskallet, om det senare kan bekräftas. (t ex man hör skall från platsen i fråga eller av spår mm.)
- Bedömningsdirektiven möjliggör bedömning av en hund utan att domaren har tillgång till PBP pejl. Då bedöms alla avstånd fågelvägen.

Viktiga principer för användandet av PBP

Används som stöd för bedömningen de uppgifter som PBP ger både på gott och ont (ex. att fastställa upptag och när älgarbetet upphör)

Den mätare av sträckor som finns i PBP visar inte den sträcka hunden gått

- sträckorna mäts enligt avstånd mellan punkter, PBP kan ge punkter, som används vid mätningen och man dra nytta av PBP genom att mäta avståndet mellan punkterna (mätredskap)

PBP meddelar inte den slutliga skalltätheten

Skalltätheten skall domaren räkna själv på basen av det hen hör

Gruppen skall följa med hundens arbete på bra höravstånd!

Observationer med hjälp av PBP

- hundens sökmönster och snabbhet
- hunden hittar älg
- fast ståndskall eller gångståndskall
- stöt, sträckor enligt hörnpunkter
- förnyade skall
- man ser om hunden har slutat älgarbetet

**En del av
uppgifterna
godkänns direkt,
andra säkerställs i
efterskott**

Dåligt upptag och även andra
negativa saker skall antecknas!

Sträckan som hunden gått

- **Mäts ungefärligt mellan punkter på den rutt som hunden gått**
 - Hunden kan gå spårnoggrant i spårtunneln och komma på älgen
 - Då hunden inte avancerar målmedvetet har den inte en klar riktning
 - Hunden rör sig på samma område och sträckan växer inte
- **Mätning av sträckan sker med hjälp av t. ex. mätverktyg!**
 - **Inte PBP sträckräknarens tal!**
- **Den verkliga tillryggalagda sträckan** försöker man bestämma t.ex. genom de yttre punkterna för sökturen
 - Målmedveten gång framåt

Hundförarens rättighet....

- Är att få en sanningsenlig bedömning
 - Detta möjligt tack vare PBP
- I stort är det prisdomarens och överdomarens moral som i allmänhet bestämmer provets tillförlitlighet
- PBP inlogg åt öd så att denne kan följa provet
 - I säsongsproven ett allmänt förfarande
- Prisdomaren ska inte under provet följa andra hundar

Ansvar för att reglerna följs ankommer på prisdomarna i terrängen

Överdomaren har ett ledaransvar för att reglerna följs under ett prov!

Säsongspröv, 20.8-15.1.

- I ett säsongspröv skall man använda PBP
- Provet hålls under hela säsongen 20.8.-15.1. **Detta är inte datum för provet**
- Överdomaren håller sitt anförande för provgruppen och granskar hundens rätt att delta senast dagen före provet. **Därefter gör hundägaren anmälan elektroniskt**, i undantagsfall kan den göras av öd.
- **Anmälan till provet sker till en överdomare som kenneldistriktet utsett och provmarken skall finnas i samma kenneldistrikt. Öd antecknar anmälan och tidpunkt för anförandet i provdatan.** På ett säsongspröv kan en överdomare med i kraft varande domarkort ensam bedöma hunden men en annan öd., till vilken anmälan gått, tar emot provet. **Den öd som bedömt provet i terrängen får ej ta emot provet.**
- Ett avslutningstillfälle för provet försöker man hålla så fort det är möjligt dock senast en vecka efter provdagen. Resultatet är i kraft då överdomaren har fastställt det.
- En hund, som har erhållit pris som berättigar till finskt brukschampionat eller som redan fått 2 x HIRV 1 på säsongspröv, kan inte mera delta i ett säsongspröv.

Verksamhet i terrängen på provdagen

- Hundföraren ombesörjer att domarna får provpapper och att gruppen får bilskjuts under dagen
- Enligt guidens anvisningar ut till provterrängen, där guiden möjligtvis gjort förberedelser genom att granska tillgången på älg. Gruppen rör sig i terrängen enligt guidens anvisningar.
- Prisdomarens uppgift är att anteckna händelserna i skogskortet i realtid enligt hur de iakttagits.
- I provterrängen kan det finnas andra människor i rörelse
 - Förhåll dig alltid vänligt mot dem
 - Vi är gäster i ett älgområde som ägs av andra
- För att förflytta sig till reservområde fordras alltid lov av överdomaren

Sök, upptag, upptagsskall och skottillfälle

Söket påbörjas i "tom" terräng, så att hundens sök kan följas i 30-60 min före upptag.

Upptag –målsättning är att hunden skall hitta älgen snabbt och självständigt

För ett lyckat **upptagsskall** är det viktigt att hunden börjar skallet lugnt och får älgen att bli på upptagsplatsen i fast ståndskall.

På upptagsplatsen låter vi hunden skälla i 90 min, varefter domaren går på skallet och försöker få skottillfälle.

Målet med **skottillfället (sk)** är att testa hur hunden med sitt skall möjliggör för jägaren att närma sig till skjutavstånd.

Förföljande, stöt

- Hundens förmåga att följa efter flyende älg provas genom att stöta älgen.
- Stötarna ges i början med försiktighet och i slutet av provomgången ges de rejälare.
- Berömliga poäng ges om hunden förföljer älgen i minst 5 km.

Ställandet, förnyade skall och skallarbetet

- En ställande älghunds uppgift är att efter stöt åter ställa älgen och få nytt fast ståndskall.
 - Under de förnyade ståndskallen går domaren på ståndet och tar skottillfällen.
 - Målsättningen under ett prov är att älgen observeras i fast ståndskall tre gånger och att provet avslutas med älgen i fast stånd.
 - Vid ståndskallet ger domaren akt på hundens skall och uppträdandet vid skallet.
-
- Under provet konstaterar man hundskallets hörbarhet och räknar skalltätheten. (räknas under en hel minut).

Samarbete och lydnad

En bra älghund kan styras.

I älgarbetet ska hunden ta kontakt på kallelse eller självmant och kunna kopplas

Hunden ska hålla kontakt med sin förare även under sökandet samt kunna kopplas vid kontakten.

Då hunden har arbetat i 300 min ska den snabbt kunna kopplas och gruppen kan återvända till provplatsen.

Arbetet slutar också med det, då hunden återvänder i bakspåret från förföljande och hunden kopplas.

Skogskortet

Skydda kortet för fukt.

Använd blyertspenna och ett stabilt underlag.

Fyll i kortet i terrängen självständigt och enligt provets händelser och förlopp.

Kontrollera under provet att båda domarnas kort motsvarar varandra.

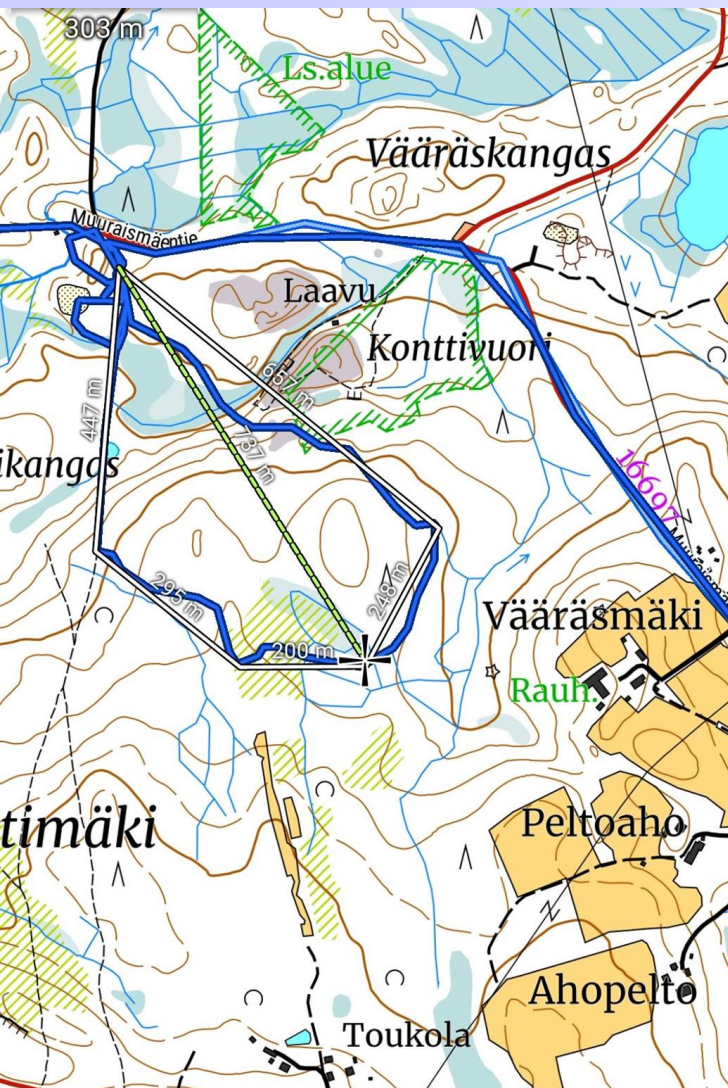
Fyll i kortet vartefter provet avancerar och fyll även i den tekniska delen (baksidan) så fort det är möjligt.

Klarlägg på plats de händelser som klart inverkar på bedömningen (tider, sträckor/avstånd mm.)

Hundföraren skall hållas ajour med nedskrivna händelser

**Skogskortet föreläggs hundföraren som
fastställer händelseförloppet med sin
underskrift**

**Grunderna för poängsättningen är
händelserna som finns beskrivna i
skogskortet**

Bedömningsdirektiv

(se nästa sida)

1. HAKU (X 1,5)

- Haku aika on enintään 300 min ennen ensimmäistä löytöä ja työskentelyajan alkua.
- Haku aikaa muodostuu lisää, jos hirven karattua suoritetaan uutta hakua työskentelyajan puitteissa, joka on alkanut ensimmäisestä löydöstä. Huom. uusi haku ei ole työskentelyaikaa.
- Haku aika alkaa kulua ensimmäisestä irtilaskusta tai viimeistään ylituomarin ilmoittamana aikana, hakua ei voi aloittaa pimeässä.
- Hakulenkin pituus ja ulottuvuus mitataan ääripisteitä käyttäen, ei matkamittarista.
- Koe-erän aikana suoritettu uusi haku otetaan huomioon haun arvostelussa

1. Sök (x 1,5)

- Söktiden är högst 300 min före första upptag och arbetstidens början.
- Söktid är också, då älgen har flytt och man släpper hunden på nytt sök inom stipulerade arbetstiden, som börjat från första upptaget. OBS! Nya sök är inte arbetstid.
- Söktiden börjar från första släpp eller senast vid den tid som öd bestämt. Sök kan inte inledas i mörker.
- Sökturens längd och utslag mäts genom att använda hörnpunkterna, inte via pejlarens tripmätare.
- **Nytt sök under provtiden ska beaktas i bedömningen av sök.**

Med sök avses tiden då hunden är ute i terrängen och det är sannolikt att den söker efter älg.

I allmänhet utför hunden flera sökturer innan den hittar älg. Under sökandet skall bedömningen inriktas på sökturernas längd i genomsnitt. Man skall inte ta hänsyn till starkt avvikande söktur(er).

Sökandet bedöms enligt följande grunder:

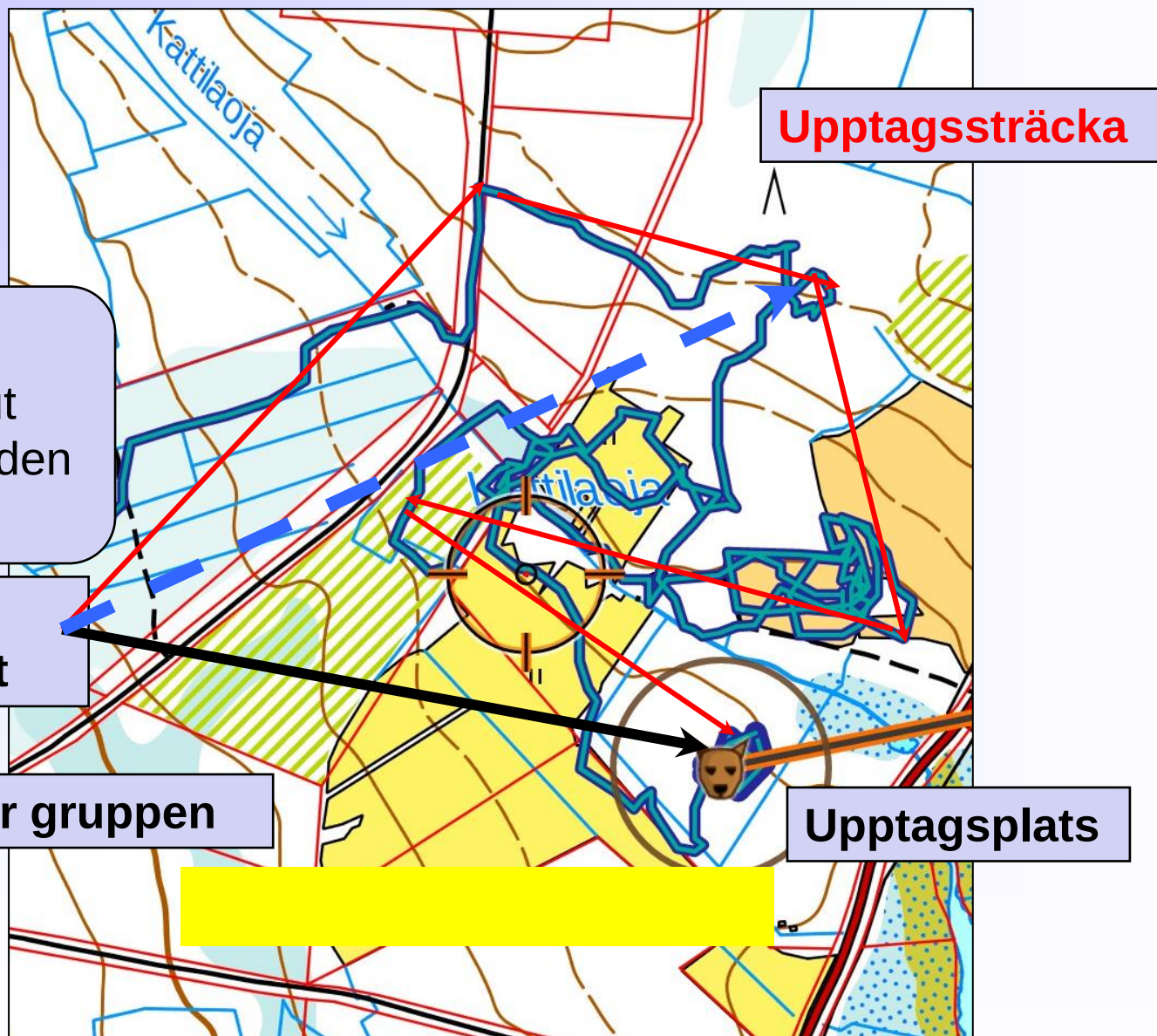
- 1. Sökmönster** (målmedvetenhet, sticksök, turer i olika riktning, etc.
- 2. Tempo**
- 3. Sökturernas längd** (hundens löpsträcka)
- 4. Längsta avståndet** (utslag), räknas fågelvägen från platsen där provgruppen senast hade kontakt med hunden

- Låt hunden söka självständigt i 60 min utan att den avbryts (hämtas) om den inte hamnar ut för faromoment.
- Snabbheten anses berömlig, då hunden avancerar i 6 km/h (0,1 km/min)
- Om hunden hämtas från söktur bedöms denna med max. 7 p. Om hunden har endast en söktur före upptaget, ska också sökturen som leder till upptag beaktas i bedömningen, om sökturen till upptag är bättre än den första sökturen.
- Om hunden släpps på två olika ställen och hunden hittar älg på första sökturen så antecknas ett X för upptag på första (UFS), men sökandet bedöms på basen av de tidigare sökturerna.
- Sökturernas längd (i tid) används bara om bedömningen sker utan PBP.
- Då det konstateras att hunden följer annat vilt under sökturen, skall denna söktur inte tas i beaktande.
- Sökandet skall om möjligt provas på nytt efter skallarbetet, ifall domaren inte haft möjlighet att bedöma sökandet tillräckligt före upptaget.
- Vid bedömning av nytt sök skall det tas hänsyn både till föret och till den tid som har gått åt till älgarbetet. Om hunden inte söker, så avslutas provet efter 60 min.

Sökturernas poängsättning:

poäng /UFS

Sökmönstret är mycket effektivt, sökturen är minst 2 km, tempot är utmärkt och största avstånd från provgruppen är mera än 800 m, eller sökturerna är i allmänhet 15-30 minuter.	9-10	8
Sökmönstret är effektivt, sökturen är minst 1,5 km, tempot bra och största avstånd från provgruppen är minst 600 m, eller sökturerna är i allmänhet 10-15 minuter.	7- 8	7
Sökmönstret är inte lika effektivt, sökturen är minst 1 km, tempot är nöjaktigt och största avstånd från provgruppen är minst 400 m, eller sökturerna är på 5-10 minuter.	5- 6	6
Sökmönstret är mindre effektivt, sökturen är på mindre än 1 km, tempot är försvarligt och största avstånd från provgruppen är minst 300 m, eller sökturerna är 2-5 minuter	3- 4	5
Sökmönstret är ineffektivt, sökturen är på mindre än 500 m, tempot är dåligt och största avstånd från provgruppen är mindre än 300 m, eller sökturerna är 0-3 minuter	1- 2	4
Upptag på första sökturen (UFS): sökturens längd eller avstånd från gruppen som finns i tabellen skall uppfyllas för givna poäng. Även tempo skall beaktas		
Hunden söker inte.	0	

Polun pituus 2.59 km

2. Förmåga att finna älg (x 1,0)

- Med förmåga att finna älg avses hundens förmåga att utnyttja sökturerna och sina sinnen för att finna älg.
- Vid bedömning kontrollerar man hundens effektivitet att använda sina sinnen och terrängen till godo.
- Typiskt för en hund med utmärkt förmåga att finna älg är, att den hittar älgen snabbt. Ett effektivt och snabbt självständigt finnande skall belönas.

Förmågan att finna älg bedöms genom tid i relation till avstånd och då jämförs följande detaljer:

- Söktid och söksträcka
 - Den sträcka hunden färdats och avståndet från gruppen, den plats där sökturen påbörjades.
 - Den totala sträckan från släpp till upptagsplatsen, om gruppen avancerat i terrängen
 - Terräng- och väderförhållanden
 - Utan PBP uppskattas sträckorna fågelvägen
 - Ett icke konstaterat upptag ger högst 8 p. (Dvs. icke hörbart)
- Om hunden har flera upptag, så bedöms detta moment enligt det bästa upptaget**

- Om hunden får hjälp med finnandet, så avdras minst två poäng i förmåga att finna.
- Hunden får hjälp, om den förs på spår, till en älg inom synhåll eller direkt till älgens vittringstunnel (nära en saltsten, till en viltåker). Då avståndet till dessa är **minst 500 m** från den plats hunden släpps på sök, ska detta inte tolkas som hjälp.
- Bedömningsdirektiven är uppgjorda för ett självständigt sök och upptag av hunden!
- I förmågan att finna anses hundens tempo vara berömligt, då farten under sökturen som leder till upptag är minst 6 km/h (0,1 km/min).

Förmåga att finna älg - poäng

Berömlig förmåga att finna älg: Älgen hittas snabbt sedan hunden kommit på älgens uppehållsplats eller fått vetskap om den med sina sinnen och upptagssträckan är över 2 km eller avstånd från gruppen är minst 0,8 km	9-10	p
Bra förmåga att finna älg: Älgen hittas rätt snabbt på grund av ovan angivna orsaker men effektiviteten är inte av utmärkt, upptagssträckan är över 1,5 km eller avstånd från gruppen minst 0,6 km	7- 8	p
Nöjaktig förmåga att finna älg: Älgen hittas efter en längre tids sökande fastän förhållandena är goda, upptagssträckan är minst 1,0 km eller avstånd från gruppen är minst 0,4 km	5- 6	p
Försvarlig förmåga att finna älg: Älgen hittas efter längre tids sökande trots klara tecken på älgförekomst och goda förhållanden råder, upptagssträckan är under 1,0 km eller avstånd från gruppen minst 0,3 km	3- 4	p
Dålig förmåga att finna älg: Älgen stöter på gruppen eller står synlig, gruppen hjälper hunden påtagligt. Avstånd från gruppen under 0,3 km	0- 2	p
Inget upptag.	-	

3. Förmåga att ställa älg i upptaget (x 1,0)

- Med förmåga att ställa älg i upptaget menas hundens förmåga att få älgen att bli kvar på upptagsplatsen eller i dess omedelbara närhet.
- Om upptaget sker på en öppen plats och älgen genast söker skydd i en tätare skog, (max 0,5 km), ska detta inte vara poäng nedsättande.
- Skall på upptaget bryts vid stöt, gångstånd eller vid andra kontakt med gruppen.
- Skall på upptaget avbryts då älg och hund gått över 0,6 km från upptagsplatsen.
- Gångstånd som sker efter upptaget och som hålls på upptagsplatsen (0,6 km) ska inte avbryta skall på upptaget. (Tolkningen gjord i Kuopio på fortbildningen).
- Pauser på under 2 min avbryter inte skall på upptaget, om skallet fortsätter på samma plats efter pausen.
- Om hunden har flera upptag, så sätts medelpoäng från upptagen.

3. Förmåga att ställa älg i upptaget (x 1,0)

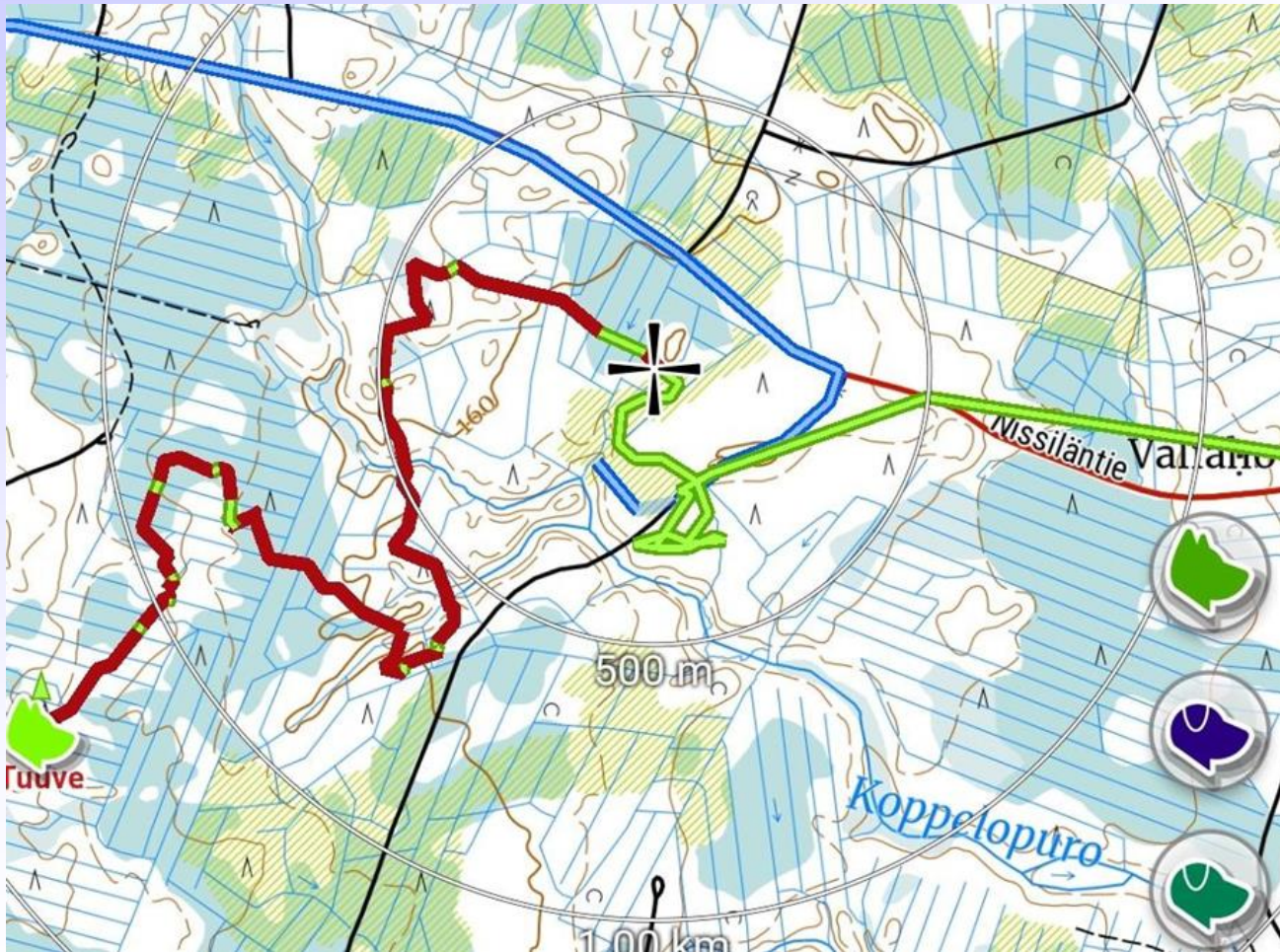
- Upptag på öppen plats, max 0,5 km
 - Förflyttningen genast till en skyddad plats
 - Öppen terräng är inte en plantskog över 1 m hög
 - Sträckan på denna förflyttning antecknas inte
 - i punkt F, skall på upptaget
 - i punkt G, förflyttning under första 60 min
- Förflyttningen antecknas dock i anmärkningarna.
- Skalltid och avstånd mäts från platsen till vilken förflyttningen skett.

Beaktas skalltid och avstånd från upptaget
Skall på upptaget poängsätts enligt vidstående tabell:

Avstånd från upptagsplatsen	Skall på upptagsplatsen			
	10 – 29 min	30 -59 min	60 – 89 min	90 min
0,2 km	5	8	9	10
0,4 km	4	7	8	9
0,6 km	3	6	7	8
Skall på upptaget	2 - 9 min	2 p.		
Skall på upptaget	0 - 1 min	1 p.		

Poäng enligt den bästa möjliga bedömningen ur tabellen .

4. Ståndskallsarbetets kvalité (x 1,5)

- Med ståndskallsarbete menas den andel av älgarbetet, då domaren hör skall. Ju mer skallarbete och fast ståndskall hunden har desto bättre är möjligheten att lyckas i praktisk jakt.
- Under normala förhållanden skall domaren försöka få skottillfälle efter 90 min skalltid, hundföraren bestämmer om inkallning skall provas samtidigt. Efter inkallning ska domaren/hundföraren stöta älgen försiktigt, de två påföljande stötarna skall företas efter vardera 30 min skalltid (nytt ståndskall borde räcka 30 min).
- Med skottillfälle menas en situation, då domaren skall kunna lokalisera älgen på under 100 m, då hunden har ståndskall. Överdomaren kan i sitt anförande precisera denna punkt enligt dagens väder och före.
- Skottillfälle kan tas också efter ett gångstånd följt av fast stånd efter en ny ansmygning på ett nytt terrängområde.

Ståndskallsarbetets kvalité - poängsättning

	Arbetstid	Fast stånd	Poäng	
Domaren har minst 3 skottillfällen samt minst 3 stötar	300	200	10	p
Domaren har minst 3 skottillfällen samt minst 3 stötar	270	180	9	p
Domaren har minst 2 skottillfällen samt minst 2 stötar	240	150	8	p
Domaren har minst 2 skottillfällen samt minst 2 stötar	200	120	7	p
Domaren har minst 1 skottillfälle samt minst 1 stöt	120	90	6	p
Fast ståndskall i minst 90 min.	-	90	5	p
Fast ståndskall i minst 60 min eller skalldid i minst 120 min. (inkl gångstånd)	-	60(120)	3-4	p
Fast ståndskall i minst 20 min eller skalldid i minst 60 min (inkl gångstånd)	-	20(60)	1-2	p
Fast ståndskall i mindre än 20 min och skalldid i mindre än 60 min (inkl gångstånd)	-	<20(<60)	0	p
Inget ståndskall			-	

5. Vilja att förfölja flyende älg (x 1,0)

- Med vilja att förfölja flyende älg avses det, då hunden upptar förföljandet av flyende älg och eventuellt får förnyad kontakt med den.
- Med flyende älg avses:
 - älg som provgruppen stöter
 - älg som omedelbart flyr vid upptag
 - älg som flyr av sig själv
 - älg som flyr av annan utomstående störning
- Förföljandet bedöms enligt konstaterad flyktsträcka, ej fågelvägen.
- Att hunden efter en kraftig stöt tar kontakt med provgruppen men genast och på eget initiativ upptar förföljandet skall inte inverka negativt på bedömningen.
- Tabellens minimi fordringar på sträckan skall uppfyllas, då man poängsätter, men terrängen tas i beaktande.
- Gångstånd är inte förföljande av flyende älg. Skallet betraktas som gångstånd då älgens förflyttning har en klar riktning
- Gångstånd förändras till förföljande då skalltätheten klart blir glesare eller om hunden slutar skälla och rörelsen har en klar riktning.
- Sträcka som uppkommer vid gångstånd skall inte ingå i sträckan för förföljande.
- Vid ett prov utan PBP gäller tiderna som finns i tabellen.
- Om förföljandet avbryts på grund av ett naturhinder, skall det antecknas i tilläggsuppgifterna.

Vilja att följa flyende älg - poängsättning

10 p	Sammanlagt förföljande minst 5 km, eller 60 min -
9 p	Sammanl. förföljande minst 4,5 km, eller 50-59 min
8 p	Sammanlagt förföljande minst 4 km, eller 40-49 min
7 p	Sammanl. förföljande minst 3,5 km, eller 30-39 min
6 p	Sammanlagt förföljande minst 3 km, eller 20-29 min
5 p	Sammanl. förföljande minst 2,5 km, eller 10-19 min
4 p	Sammanlagt förföljande minst 2 km, eller 7-9 min
3 p	Sammanlagt förföljande minst 1,5 km, eller 5-6 min
2 p	Sammanlagt förföljande minst 1 km, eller 3-4 min
1 p	Förföljande minst 0,5 km, eller 1-2 min
0 p	Hunden förföljer ej flyende älg
-	Kan ej bedömas

Förmåga att ställa flyende älg (x 1,0)

Förmåga att ställa innebär hundens förmåga att ställa flyende älg och få ett nytt fast ståndskall.

Det nya ståndskallet (fasta, FS) ska vara i minst 10 min.

Förnyade skall, som innehåller gångstånd, antecknas i längd enligt det längsta fasta ståndskallet.

Om det nya skallet helt och hållet är gångstånd, antecknas det som ett förnyat skall under 10 min.

Stora öppningar, myrar samt vägavsnitt avbryter det fasta ståndskallet (fortsätter som stöt eller gångstånd)

För att kunna testa tillräckligt hundens förmåga att ställa, skall gruppen upprepat stöta älgen. Första stöt ges försiktigt på ett tillräckligt avstånd.

Följande gånger försöker man ge en kraftigare stöt, så att älgen får mera fart. Stötens kraft skall anpassas till älgens uppträdande vid första stöten.

För berömliga poäng fordras skall vid provtidens slut, antingen gångstånd eller fast.

”Vid provtidens slut” innebär det, att det gått 300 min från första upptag eller att mörker (2 h) har avbrutit bedömningen.

10 p	30 FS	30 FS	10 FS	FS vid avslut
9 p	30 FS	30 FS	< 10 min NS	GS vid avslut
8 p	30 FS	30 FS		
7 p	30 FS	10 FS		
6 p	30 FS	< 10 min NS		
5 p	1 x 30 FS eller 2 x 10 FS			
4 p	10 FS	< 10 min NS		
3 p	10 FS			
2 p	< 10 min NS			
1 p	Försök till ställande eller hunden följer, men inget nytt skall			
0 p	Hunden följer inte flyende älg			

FS = fast ståndskall; GS = gångstånd; NS = nytt skall

7. Skalltid (x 1,0)

- Skalltiden räknas både för fast- och gångstånd med en minuts noggrannhet.
- Inga avdrag görs för pauser understigande två (2) minuter.
- Vid flera upptag under dagen sammanräknas skalltiderna.
- Med skallarbete avses den del av arbetet, då domaren konstaterar att hunden skäller.
- Poängberäkningen görs enligt nedanstående tabell. Om den sammanlagda skalltiden understiger 20 min. ges 0 poäng

Skalltid min	20	40	60	80	100	120	140	160	190	220
Poäng	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

8. Skallets hörbarhet (x 0,5)

- Vid bedömningen av hörbarheten skall hänsyn tas till väder, vind, snö och terrängförhållanden.
- Nedanstående poängberäkning förutsätter normala förhållanden.
- Hörbarheten skall testas tillräckligt.
- För berömliga poäng fordras minst 180 min skalltid
- Om skalltid är under 20 min ges inga poäng.

Skallets hörbarhet poängsätts enligt följande:	
Berömlig hörbarhet	9-10 p
Bra hörbarhet	7-8 p
Nöjaktig hörbarhet	5-6 p
Försvarlig hörbarhet	3-4 p
Dålig hörbarhet	1-2 p
Skalltiden understiger 20 min	0 p
Kan ej bedömas	-

9. Skallets täthet och täckning (x 0,5)

Registrera hundens skalltäthet, täckning och förmåga att skälla jämnt och utan uppehåll.

Jämnhet och täckning i skallgivningen skall ges lika stor vikt vid bedömningen som tätheten.

- Med skalltäthet menas antalet skall per minut.
- Med skallets täckning menas att skallet är jämnt, fortlöpande och utan uppehåll.
- Antal skall räknas under en hel minut och upprepas flera gånger under provtiden. Medeltalet av räkningarna läggs som grund för poängsättningen.
- Man skall även beakta om skallet ändras när man tar skottillfälle, ifall det blir tätare eller glesare

Om skalltiden är under 20 min skall denna punkt inte bedömas.

Skallets täthet och täckning skall bedömas tillräckligt.
För berömliga poäng fordras minst 180 min skalltid.

Skalltäthet	Jämnt	Periodiskt	Pauserat
75 eller mera	10	9	7
65-74	9	8	6
55-64	8	7	5
45-54	7	5	4
25-44	4	3	2
under 25	2	1	0

10. Lydnad och samarbete (x 1,0)

Lydnaden skall testas vid:

- sök (0-2p)
 - under älgarbete (0-5p)
 - genast efter arbetstidens slut (0-3p)
-
- För 10 p får det inte förekomma misslyckade inkallningsförsök.
 - Om arbetstiden är <240 min eller hunden tar självmant kontakt mer än 2 gånger ges totalt max 6 p., gäller inte då skottillfälle söks och hunden är medveten om provgruppen eller då älgen är inom synhåll.
 - Vid provets slut betyder det, att 300 min gått sedan första upptag eller att mörkret (2 h) har avbrutit bedömningen. Gäller punkterna 10b och 10c.
 - Punkt 10b, mellan kontakterna skall det ha varit förföljande eller gångstånd
 - Punkt 10c – överdomaren bestämmer en tid inom vilken hunden ska kopplas och för vilken det kan ges poäng och meddelar samtidigt om en tid som kan användas för att få fast hunden, samt när gruppen ska återvända till provplatsen.

Lydnad och samarbete

10a. Sök	0-2 p	
Hunden kan kopplas		2 p
Upptag på första sökturen		1 p
Hunden kan inte kopplas		0 p

**Hunden kallas in från söktur på minst 0,1 km avstånd i skogsterräng = 2 p
eller hunden kan kopplas då den återkommer från söktur.**

**OBS! Ev. nytt test av söknet efter provtidens utgång kan inte ändra på
bedömningen i detta moment (en trött hund är i allmänhet kopplingsbar).**

Lydnad och samarbete

10b. Under älgarbetet	0-5 p	
Hunden kan kopplas från ståndskall och kommer genast vid inkallningarna, två gånger varav den ena före 150 min varefter älgarbetet återupptas	5 p	
Hunden kan kopplas från ståndskall en gång under arbetstiden, varefter älgarbetet återupptas	4 p	
Vid inkallning kommer hunden efter någon tvekan varefter älgarbetet återupptas. Hunden tar kontakt under förföljandet och återgår och får nytt skall.	3 p	
Efter upprepade inkallningsförsök kommer hunden och låter sig kopplas varefter älgarbetet återupptas. Hunden återkommer från flyende älg målmedvetet i bakspåren och kopplas. Ifall hunden tar kontakt under förföljandet men får ej nytt skall.	2 p	
Hunden i älgarbete vid provets slut, men kan inte kopplas	1 p	
Hunden kan inte kopplas och arbetar inte vid provtidens slut	0 p	

Lydnad och samarbete

10c. Vid provtidens slut	0-3 p	
Hunden kallas in från skall vid provtidens slut och kan kopplas.	3 p	
Hunden kan kopplas från förföljande vid provets slut. Hunden får nytt skall efter provtidens slut och kan kallas in.	2 p	
Hunden skäller vid provtidens slut och kan inte kallas in.	1 p	
Hunden har inte skall vid provtidens slut, eller hunden måste hämtas.	0 p	
Kan ej bedömas	-	

10.C Situationen vid 300 min avgör poängen:

- Hunden har skall: poängen 3 eller 1 (stöt och därefter fast ger inte 2 p)
- Hunden börjar skälla efter provet slut, poäng 2 eller 0 (stöt och därefter fast ger inte 2 p)
- Alltså vid en stöt efter provets slut får hunden inte poäng.

Rätt utförd kontakt

<https://youtu.be/s1UluatYMNI>

Direktiv för prisdomare

1. Anländ i god tid till provplatsen. Visa ditt domarkort och medlemsintyg.
2. Var utrustad med en för årstiden lämplig klädsel.
3. Utrusta dig med klocka, kompass, penna, radergummi, regelbok och om möjligt en karta över provområdet.
4. Planera rutten tillsammans med vägvisaren och beslut om när provomgången skall börja
5. Kom överens med hundägaren om färdriktning och fart.
6. Bedömningen och ifyllandet av skogskortet (bedömningskortet) sker i provmarken.
7. Som grupppdomare leder du provgruppen och gör beslut under provets gång om en tillräcklig bedömning av hunden.

Direktiv för prisdomare

8. Du kan använda PBP vid bedömningen, om man beslutit om användning av PBP under provet.
9. Delge din uppfattning om händelserna och bedömningen under provet för hundföraren i skogen
10. Visa skogskortet efter provomgångens slut åt hundföraren och begär dennes namnteckning. Underteckna skogskortet själv.
11. Redogör snarast möjligt för överdomaren om provets händelseförlopp.
12. Diskutera vid behov med överdomaren om tolkningar och poängsättning.
13. Om du samtidigt är vägvisare (guide) under provet, ta del av direktiven för vägvisare.
14. Respektera de anvisningar som överdomaren gett.

Direktiv för guide

1. Ta reda på av provbestyrelsen provområdets omfång och de områden, vilka provgruppen har rätt att använda
2. Skaffa på förhand karta över provområdet och närliggande områden. Ha med kompass och för årstiden lämplig klädsel, i vilken det går att röra sig tyst.
3. Klarlägg med närmast intill varande provgrupp om faran för sammanstötning under provtiden.
4. Delge för hundföraren och provgruppen den planerade rutten och troliga vistelseplatser för älgen.
5. Anpassa dig till en ändamålsenlig marschordning inom gruppen.
6. Då upptag skett, försök att bestämma platsen för upptaget och gruppens plats från kartan så noggrant som möjligt.
7. Då älgen flyr försök att bedöma till vilka platser den möjligen flyr. Visa snabbast möjliga väg åt provgruppen till nya ståndsallsplatsen eller till det troliga området.
8. När provet är avslutat för gruppen ur skogen och vid behov vägled hundföraren i sökandet efter sin hund. Ta beslut om eventuell stöt av älgen
9. Följ de anvisningar som överdomaren gett.

Direktiv för hundförare

1. Föraren är hundägarens representant i skogen.
2. Anmäl hunden till provet på det sätt arrangören önskar och betala anmälningsavgiften.
3. Förevisa åt provbestyrelsen hundens registerutdrag, vaccinationsbevis och eventuella övriga papper.
4. Närvar vid överdomarens anföringstillfälle. Medför behövlig utrustning för provdagen.
5. Följ de anvisningar som överdomaren gett.
6. Transportera provgruppen till provmarken.
7. Föraren skall befinna sig i terrängen under hela provtiden och svar för att leda hunden. En hjälp utanför provgruppen är förbjuden.
8. Rådgör med vägvisaren och domarna om dagens rutt.
9. Vägled domaren om användningen av din GPS och låt domaren då han önskar att följa hundens rörelser via din GPS.

Direktiv för hundförare

10. Anmäl din åsikt och uppfattning om gruppens tolkningar omedelbart efter varje händelse, t.ex. då avstånd eller tider diskuteras i skogen.
11. Hunden får kopplas endast med prisdomarens tillåtelse samt då du avbryter provet eller om hunden hamnat i en uppenbar farlig situation.
12. Underteckna skogskortet efter att ha tagit del av uppgifterna om provet.
13. Då provomgången är slut skall du ordna skjuts åt provgruppen tillbaka till samlingsplatsen.
14. Försök vara närvarande då provgruppen redogör för provets händelseförlopp inför överdomare.
15. Delta i provets avslutningstillfälle.

HIRV, jaktprov för älghund: övningsbedömning

- I samband med kursen genomförs en praktisk övning i terrängen eller en speciell övning att fylla i skogskortet under överdomarens ledning i terrängen.
- Aspirantövningar på minst två jaktprov

Direktiv för aspirantövningarna:

- Efter kursen utför domaraspiranten övningar i minst två prov och för minst två olika överdomare.
- Om det i samband med kursen inte genomförs praktisk övning, fordras aspirantövning på tre prov.
- I dessa aspirantövningar skall provhunden kunna bedömas i alla de mest betydande egenskaperna / prestationerna (FKK:s direktiv).
- Efter de godkända aspirantövningarna sändes intyget till det egna kenneldistriktet, som beviljar domarkortet.

TACK FÖR ER MEDVERKAN!

**Hur ett jaktprov för älghund skrivs ned och bedöms gick vi igenom i stora drag.
Erfarenhet ger dig säkerhet i bedömningen.
Varje prov medför nya situationer som du måste ta ställning till
Bedöm alltid rättvist!**